

LIV 70+

Projektafrapportering af Britta Sørensen

1. februar – 1. september 2016

”Da min kone og jeg blev gift, overtog vi hendes forældres gård på 40 tønder land. Senere solgte vi den videre til vores søn og blev boende til leje. Hun døde for fire år siden. Jeg har boet på den gård i 70 år og købte for et halvt år siden det hus, jeg bor i nu. Der er mange, der ikke kan forstå, at jeg har gjort det i en alder af 94 år. Men nej, jeg vil ikke på plejehjem. Jeg vil hellere ha’ et hus. Mens min kone

levede, kom vi sammen med et par, hvor manden døde for syv år siden. Hans kone bor lige herovre og er en af grundene til, at jeg købte huset. Vi har kendt hinanden i 60 år, og jeg har altid sagt, at hvis jeg engang skulle flytte, ville jeg gerne bo i nærheden af hende. Så kunne vi gå og snakke, og det er jeg meget glad for, at det er blevet sådan. Jeg har fået det, som jeg ønskede det. Hun er rigtig sprudlende. Hun har fire børn og et hav af børnebørn, så der er liv og glade dage. Folk, som ser os sammen, siger: Man skulle tro, I var gift. 'Det har vi også været', siger hun så, 'bare ikke med hinanden'." (94 år)

Ide og formål

LIV 70+ er lavet i Ensomme Gamles Værns regi i form af en projektstilling med finansiel støtte på op til kr. 400.000 til projektet med arbejdstitlen 'På kanten af Danmark' og formidling om Ensomme Gamles Værn på nye måder. Formålet med 'På kanten af Danmark' var at portrættere ensomheden blandt mennesker over 60 år i 'udkantsdanmark' via portræthistorier på de to sociale medier: Facebook og Instagram.

I startfasen blev emnet og projektnavnet ændret, og aldersgruppen blev afgrænset. **LIV 70+** blev den nye titel, og fokus skulle være på livet blandt 70+-årige. Hvilke emner optager gamle mennesker? Hvad har de på hjerte? Stedet var stadig Lolland, Falster og de omkringliggende øer (L-F) som repræsentant for 'udkantsdanmark'. Projektets formål var ved hjælp af historierne at bringe de ældre ind i yngre menneskers verden på de sociale medieplatforme, hvor de typisk færdes, og at skabe nysgerrighed og indblik i ældrelivet. Med dette ønskede vi også at skabe relationer på tværs af generationer gennem gensidigt kendskab. Vi besluttede derfor at bringe historier fra børne- og oldebørn – fra hele landet – i august måned.

Vi udformede en folder med et indstik til at repræsentere både projektet og Ensomme Gamles Værn. Det blev delt ud til medvirkende og andre interesserede i området.

LIV 70+

Portræthistorier om livet blandt 70+årige på Lolland, Falster og øerne omkring

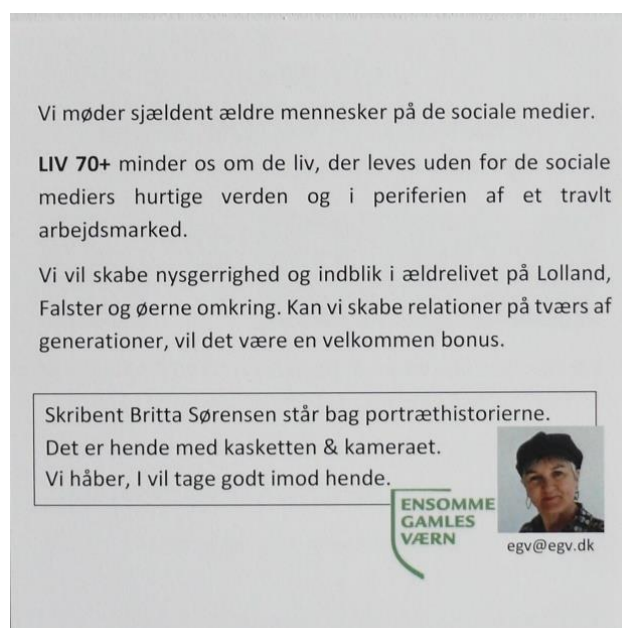

LIV 70+ viser den drivkraft, mennesker på 70-80-90-100 år har i sig. Hvad optager dem? Hvad har de på hjerte?

LIV 70+ tager utallige temaer op og altid i en sober tone.

Til hver historie tages der et foto & skrives en kort tekst.

Facebook & Instagram fra 1. maj

Vi møder sjældent ældre mennesker på de sociale medier.

LIV 70+ minder os om de liv, der leves uden for de sociale mediers hurtige verden og i periferien af et travlt arbejdsmarked.

Vi vil skabe nysgerrighed og indblik i ældrelivet på Lolland, Falster og øerne omkring. Kan vi skabe relationer på tværs af generationer, vil det være en velkommen bonus.

Skribent Britta Sørensen står bag portræthistorierne. Det er hende med kasketten & kameraet. Vi håber, I vil tage godt imod hende.

ENSOMME GAMLES VÆRN
egv@egv.dk

Derfor fonden **Ensomme Gamles Værn:**

Ensomme Gamles Værn har i mere end 100 år arbejdet på at forbedre vilkårene for de dårligst stillede ældre mennesker i Danmark. De kan have mistet en livslang partner, og deres helbred kan være blevet svækket på en sådan måde, at de lever isoleret. Vi ved i dag, at ensomhed er alvorligt. Et socialt liv er afgørende for helbred og livskvalitet. Ensomme Gamles Værn er en fond, der styrker det sociale liv i alderdommen.

Vi har solide faglige beæggrunde, når vi udvælger og udvikler indsatsområder. Den forskning, som fonden står bag, bliver også omsat i sociale aktiviteter – fx et værested for hjemløse og socialt udsatte ældre og Fortæl for Livet-grupper til ældre, der har mistet deres livsvidner.

Sådan bekæmper vi ensomhed:

Vi er fonden, der støtter forskning om alderdom, sociale aktiviteter og formidling, som spreder indsigt i livet som ældre. Vi ved, at vores arbejde bærer frugt. Vi ser, hvordan bl.a. vågebesøg hos døende, fisketure for enlige mænd, it-kurser for synssvækkede og højskoleferier for ensomme ældre gør en enorm forskel. Vi er ikke en medlemsorganisation, men alligevel er vi gode til at knytte bånd. De projekter, vi støtter, lærer vi af, for vi insisterer på at blive klogere. Derfor går vi også ind i forskningsprojekter, der undersøger, fx hvordan ældre på plejehjem holder forbindelse med omverdenen, eller hvordan livet er, når man lever af sin folkepension. Fondens direktor Christine E. Swane, er ph.d. i kulturgerontologi og forsker selv i den sidste del af livet.

Tidsplan

Februar 2016: Start og research

Marts-april-maj-juni 2016: Interviews på L-F, oftest tre dage om ugen samt to dage til gennemlytning, udvælgelse og udformning af historier.

2. maj: LIV 70+ går i luften på Facebook og Instagram. Der er lavet et arkiv med portræthistorierne på www.egv.dk

Juli: ferie

August: Kontordage, bl.a. med indsamling af fotos og historier fra børnebørn. Der var ikke behov for at tage til L-F igen for at gennemføre flere interviews.

Det praktiske forløb i marken

Hvor starter man? Jeg besluttede først at lave en base i Maribo og senere i Nakskov. Jeg kontaktede en kontaktperson i Ældre Sagen (ÆS) i Maribo, der lavede gåture hver mandag formiddag, og det var en glimrende måde at komme i gang på. Succesen blev gentaget i Nakskov.

Det var ikke svært at finde ældre, der ville medvirke. Folk kendte som regel en eller anden, som de syntes, man burde tale med, og jeg fandt personer via opslag i lokalaviser, på plejecentre og i ÆS-kalenderen. Jeg har talt med cirka 90 mennesker, og der er pr. 31.08. lavet i alt 89 ens opslag på Facebook og Instagram – hver dag fra 2. maj til 30. juni og igen fra 1. til 31. august. 39 opslag er med kvinder, 30 med mænd, 5 med par, 15 er børne- og oldebørns historier. 5-6 mennesker har sagt nej til at medvirke; flere gange er det lykkedes at få personer til at deltage, selv om ordet 'Facebook' i første omgang har afskrækket dem.

De fleste ældre har været ressourcestærke i en eller anden forstand og boet i eget hjem; tre boede på plejehjem i Nakskov, nogle i ældreboliger. En enkelt person, der boede alene, har givet udtryk for at være decideret ensom. 'Ensomme ældre' har været svære at opspore, og denne

ene person henvendte sig da også selv, da han så en artikel om projektet i ExtraPosten i Nakskov, hvor ældre læsere blev opfordret til at kontakte mig, hvis de havde lyst til at fortælle om deres liv. Vedkommende gik til psykolog, som havde sagt til ham, at han skulle tale om sin situation med andre, efter at hans kone døde året før. Det har siden ført til, at jeg har kontaktet den lokale præst, da den ældre mand gav udtryk for at være deprimeret, og samtidig lod det til, at han var holdt op hos psykologen. Han trængte til nogen at snakke med.

Jeg har som regel talt med 2-3 personer pr. dag. Jeg vægrer mig ved egentlig at kalde besøgene hos de ældre for interviews. Samtale er et bedre ord, og i få tilfælde har 'monolog' været det rette ord til at beskrive situationen. Den længste samtale har været 3,5 time – simpelt hen fordi vedkommende havde brug for at tale.

I enkelte tilfælde har jeg opdaget, at de pågældende ældre har udvist tegn på demens, hvilket har bevirket, at jeg har undladt at bruge deres historier. Alle medvirkende skulle skrive under på en samtykkeerklæring. En enkelt datter ville have fjernet historien om sin mor, der bl.a. ikke så gerne ville smile, fordi hun manglede tænder i munden og desuden havde svært ved at komme til tandlæge, idet hun sad i kørestol og boede langt ude på landet. Efter fælles overvejelser i Ensomme Gamles Værn skrev jeg en venlig mail til datteren og forklarede. Jeg hørte ikke mere fra hende.

Mange medvirkende har udtrykt stor glæde ved at se deres historier og få respons på dem i kommentarsporet fra både folk, de kender og ikke kender. En af grundene til deres positive reaktioner er formentlig, at de ældres egne stemmer er kommet igennem, dvs. at de kan genkende det, der skrives, som noget, de har sagt.

Alle undtagen en enkelt gav tilsagn om, at vedkommendes historie måtte publiceres, da Kr. Dagblad lavede en stor artikel om LIV 70+ i juni måned.

Omtale i medierne

- <http://www.radio24syv.dk/programmer/den-korte-radioavis/#!> (17. juni)
- <http://www.kristeligt-dagblad.dk/seniorliv/portraetter-af-det-stille-liv-skal-minde-ynge-om-besoege-familiens-aeldste>
- <http://np.netpublicator.com/netpublication/n28870440> (forsiden og side 8-9)
- <http://www.e-pages.dk/ftugeaviser/1199/> (forsiden og side 24)
- http://www.magasinetpleje.dk/article/view/250849/danskere_paa_70_far_liv_paa_de_sociale_medier#.V6he0Y9OJuk

TV2 var med rundt en hel dag den 27. juni og lavede et færdigt indslag på 2½ minut, som skulle bringes fire dage senere. Det blev det dog ikke, og så vidt vides, er det ikke blevet sendt endnu.

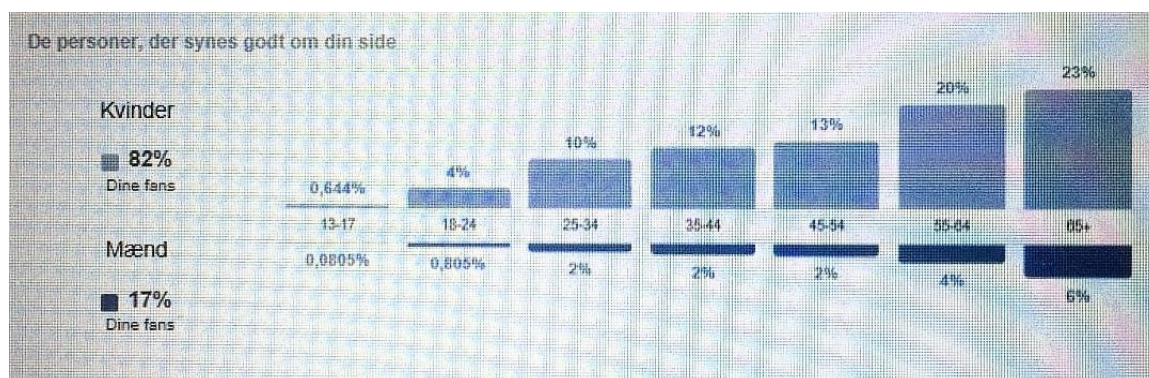
Facebook

Projektets første opslag på Facebook fik overvældende interesse, og pr. 26.08.16 har 787 mennesker liket det første opslag (se rapportens s. 1.), og det er blevet delt 59 gange. Så faldt antallet brat næste dag til 65 likes af det næste opslag, og med få undtagelser har opslagene haft et gennemsnit på 105 likes om dagen i maj og 128 i juni. Man skal dog ikke forveksle antallet af likes med det antal, der har set et opslag.

Antallet af personer, der 'synes om' siden, er steget igennem hele perioden og lå pr. 31.08.16 på 1259 personer. Fra starten blev Kirsten Sydendal på *Lovestorm* kontaktet. *Lovestorm* drejer sig om at promovere alt positivt på L-F, og Kirsten er deres talsmand. *Lovestorm* har over 20.000 følgere, og dem ville vi gerne have nogle af. Det blev svært, selv om Kirsten har delt opslag fra LIV 70+ på *Lovestorm* en gang om ugen, hvor det har fået masser af respons og likes.

LIV 70+ har fra første færd haft trofaste følgere og er blevet delt på andre profiler. Efter artiklen i Kr. Dagblad 14. juni 2016 var der i de efterfølgende dage et mærkbart boom i antallet af nye følgere på siden – fra 694 til 1033 den 20. juni.

Facebooks statistik viser, at 82% af følgerne i den sidste måned var kvinder, hvoraf 23% er i aldersgruppen 65+ (se figur 1); tidligere lå hovedparten blandt 55-64-årige. Facebooks statistik har også vist, at opslagene i den sidste måned er nået ud til 29.832 personer i Danmark (dvs. det antal gange et opslag er blevet set/klikket på), og at 1.154 personer i Danmark har interageret (dvs. de har enten klikket på, syntes godt om, kommenteret eller delt et opslag).

Figur 1: Personer fordelt på alder (i %), der synes godt om Facebook-siden (29.07-26.08.2016)

Kommentarerne i Facebook-sidens kommentarspor har af og til været mange, bl.a. hvor det har vist sig, at den pågældende ældre har været et kendt ansigt i lokalmiljøet, og hvor historien har været særligt positiv eller/og rørende. Der har ikke været opslået negative kommentarer, hvilket underbygger en formodning om, at der ligesom hos den new yorkske HONY-profil på Facebook eksisterer 'et ønske om og et behov for at vise empati og medmenneskelighed'.

I sidesporene har der bl.a. været følgende kommentarer til LIV 70+:

- *Hvor er det en skøn side, fyldt med livsnerve og livskvalitet. Det rører mit hjerte dybt. Jeg er lige ved at være færdig med min udd. som social og sundhedsassistent, og jeg bliver glad langt ind i sjælen over jeres historier. Tak.* (Lidia Nielsen, 28. juni)
- *Hej LIV 70+ Jeg nyder alle jeres små hverdagsglimt og tanker. Det er skønne og smukke billeder af jer alle. Dejligt med noget anderledes på Facebook. Glæder mig til mere.* (Inge Lykke Bodding, 26. juni)

I august besluttede vi at udvide fokus til også at inkludere historier fra børne- og oldebørn fra hele landet for at generere yngre generationer ind på siden. Lige inden sommerferien 'annoncerede' vi i et opslag efter sådanne historier med indsendelsesfrist den 1. august, men

ingen tog imod opfordringen. Vi har derfor i Ensomme Gamles Værn selv fundet historier hos venner og bekendte. Af de 13 historier var de 12 fra piger, idet det var svært at få drenge til at medvirke. Udvidelsen med børne- og oldebørns historier blev taget godt imod og har resulteret i, at flere yngre mennesker følger historierne.

Instagram

Alle historier er lagt både på Facebook og på Instagram og har fået tilføjet hashtags. Instagram-siden har kun 41 følgere. 33 er danskere, heriblandt Ældre Sagen og Lovestorm. Der har været enkelte udenlandske kommentarer i forløbet, og Modelhouse NYC kommenterede på et opslag den 25. august med følgende: *Yoo! Crazyy post!!! I check here EVERY week ... Keep it up :P.*

I betragtning af hvor få der har fulgt siden, kan man konstatere, at Instagram-plattformen ikke har været nogen succes.

Anden respons

'Jamen, kommer der så slet ikke flere historier?'

Den mundtlige respons har været ovenud positiv og mange har tilkendegivet, at de vil komme til at savne opslagene efter 1. september.

Fremtidsperspektiv

Flere forlag er kontaktet mhp. at undersøge muligheder for en bogudgivelse. Kr. Dagblads Forlag har vist interesse.

Konklusion

Portræthistorierne blev lavet med ældre på 70+ år, som aldersmæssigt er en gruppe, der ikke mere er på arbejdsmarkedet, og historierne er lavet med brede og varierede perspektiver på ældrelivet.

Ensomme Gamles Værn er blevet synliggjort i et helt lokalområde. Det har været nemt at få folk til at medvirke. De fleste kendte ikke til Ensomme Gamles Værn. Det gør de nu, da alle både har fået informationsmateriale og en mundtlig præsentation af fonden. Fondens navn har afskrækket nogle, når jeg har ringet dem op (*'Jeg er ikke ensom!'*), men det er lykkedes hver gang at få lov til at fortælle om fonden og på den måde 'berolige' og komme frem til det essentielle.

Mange af de ældre har selv henvist til andre, og jeg konkluderer derfor, at de har været tilfredse med samtaleforløbet.

Tidsplanen blev overholdt med start på Facebook den 2. maj. Fanskaren er vokset for hver uge, selv op til 1. september, og antallet af følgere endte ved rapportens afslutning på 1259. Historierne ser ud til at have fundet deres leje med trofaste tilhængere, der har været med mere eller mindre fra starten og har læst med hver dag – og så indimellem nye, der er gået hen og blevet en del af den faste læserskare. Skulle projektet være fortsat, ville det formodentlig kræve en ny indsats på presseområdet for at få flere ind på siden, samt at TV2 sendte den reportage, som lå færdigklippet den 28. juni, men aldrig blev sendt. Spørgsmålet er dog også, hvornår det tidspunkt vil opstå, hvor indholdet begynder at bære præg af gentagelser.

Ensomme Gamles Værn arbejder for også at inspirere til samvær og relationer. Historierne kan måske være til inspiration for ældre (og yngre) – fx at kaste sig ud i at bruge pc, møde nye mennesker, bryde ud af sorgen mv. Deltagerne har ikke selv direkte udtrykt deres ensomhed, og alligevel vidner mange historier om, hvordan nogle gamle mennesker aktivt kæmper for at blive ved med at have et meningsfuldt liv og et socialt liv. Det gør de fx ved at dele deres erfaringer og viden, holde kontakt med naboen og give en kop kaffe, gøre noget for at være i form og se godt ud, og forsøge – og måske vove – at finde kærligheden igen efter tab af en livslang ægtefælle mv.

”Jeg har altid elsket togturen fra København til Stockholm, hvor min farmor bor. At se ud af vinduet og opleve naturen ændre sig fra bløde kornmarker til granitklipper og mørk skov. Den mørke skov har på sin vis meget til fælles med hende. Den indeholder alt - fra de sødeste jordbær til farlige bjørne, blødt mos og spidse torne. Den er smuk, farverig og mystisk. Min farmor har oplevet mere end de fleste. Hun har rejst verden rundt, boet i New York og arbejdet som journalist og interviewet præsidenter. Det bedste ved togturen er at stige ud, lede efter hendes rare ansigt, og når jeg endelig finder hende og omfavner hende, kan jeg dufte hendes parfume på det bløde tørklæde, imens hun siger ’min älskade guldunge’.” (26 år og 78 år).